

OSŁOWY (38) ai

Oba o jasne.

sg m N osłowy (6). ◇ G osłow(e)go (3). ◇ D osłow(e)mu (1). ◇ A osłowy (1). ◇ I osłowym (1) *CzechEp*, osłowem (1) *MurzNT*. ◇ f N osłowã (1), osłow(a) (4). ◇ G osłow(e)j (2). ◇ A osłowã (2). ◇ I osłowã (4). ◇ n N osłow(e) (2). ◇ G osłow(e)go (1). ◇ A osłow(e) (1). ◇ pl N subst osłow(e) (5). ◇ A subst osłow(e) (3).

Sł stp notuje, Cn s.v. ośli, Linde XVII w. (z Cn).

Przymiotnik od „osieł” ‘Equus asinus’; odnoszący się do osła, należący do osła, związany z osłem; asinarius Vulg, Mącz, PolAnt, Cn; asininus Mącz, Calep, Cn; asini (G sb) PolAnt (38): oflowa krew leczy trąd FalZioł IV 4c; Pierścien z kopyta albo z goleni oflowey na palczu nożony/ niedopuścza padać wielką niemocz cirpiącym. FalZioł IV 4d; [muł] Ma włofności oflowe o krom leniŃstwa/ ale na poŃstawie o krom głowy á wŃzu koniowi podobne. FalZioł IV 12d, IV 4c, d, 10b, 28c, 36c (12); powiedział mu [Nabuchodonozor] iż miał być iego pogrzeb iáko Ofłowy BielKron 91; Mącz 17d; który [język hebrejski] wołu zowie fynem wołowym 1.Moi. 18. v 7.8. Báráná fynem báránim Pfál. 29. v 1. Ofłá fynem ofłowym Zách. 9. v 9. CzechEp 307; Calep 102b.

Wyrażenia: »czeluść osłowa« = maxilla asini PolAnt [szyk 6:1] (7): Azáłz SámlŃon ofłowã czeluŃciã nie porãził kilká tyŃlicy ludzi FiliŃtińskich? (marg) Sedziow w xv. (-) RejPos 175, 150v, 218v; RejZwierc 166; BudBib Iudic 15/15, 16 [2 r.].

»kamieñ osłowy« (2): raczyiby mu wwiãzано podŃpodni kamieñ młynyńki [μύλος ὀνικός] (marg) Ten [kamieñ] proŃto osłowem Euangelifã i infzy po grécku zowiã iedni zinŃzyi przyczyny a drudzy Ńtyi/ że téŃz bywały osłowé młyny iáko dŃziŃ v nas końskie łã (-) na Ńzyj MurzNT Matth 18/6; Ktoby zaś pogorŃzył iedne^{so} Ńtych maluczkich/ [...] dalekoby mu lepiéi było gdy by mu obwiãzáno podŃpodni kamieñ młynyńki [λίθος μυλικός] (marg) ofłowy otym czytai Mat. 18. (-) około żyie [lege: szyje] iego MurzNT Mar 9/42.

»osłowy młyn« = mola asinaria Mącz, Vulg, Cn (2): MurzNT 86 marg; Mola asinaria, Osłowy młyn/ w którym osłowie robiã/ my nie mamy osłow/ á przeto konny álbo/ wołowy młyn zowiemy Mącz 17d; [Mylos onikos/ iefł młyn ofłowy/ iáko v nas łã konŃkie y wołowe/ wŃzãkoŃ téŃ moŃeŃł Ńpodnim mlinŃkim kãmieniem przełóŃyć/ bo gi tákŃe iáko y ofłã Grekowie nãzywãią. CzechNT G3, Matth 18/6].

»pastyrz, [pasterz] osłowy« [szyk zmienny] (2): Asinarius, Pastirz osłowy. Mącz 17d, 236d; [Agaso, ein efeltreiber/ Ńtalknecht. P. ofłowy páŃterz/ konny obieŃdzãcz. Volck 14].

»uszy osłowe« = asininae aures Mącz [szyk 5:1] (6): Albo kiedyby kto wyrzawŃzy Ofłã z długimi wŃzymã mowił y wołãł. Ty wŃzy oflowe znãmionuiã dwã zakony: Ty wŃzy oflowe znãmionuiã cierniowã koronę: Ty wŃzy oflowe znãmionuiã dwoiakã miłofç w przykazãniu. KrowObr 130v; S tey przyczyny Phebus wczynił mu [Midasowi] wŃzy Ofłowe iáko głupiemu Ńedyzemu BielKron 26, 26; Mącz 17d.

»Ńarno osłowe« (1): lepiej by było ie^{mv}/ áby był wwiãzány v Ńzyie ie^{so} kãmieñ Ńiãrnã [lege: Ńarna] oflowe^{so} [mola asinaria]/ á był do morzã wrzuconj. Leop Mar 9/41.

Szereg: »osłowy albo oŃli« (1): Asininae aures, Osłowe/ álbo OŃle wŃzy. Mącz 17d.

Zestawienie w funkcji n-loc: »Czeluść Osłowa« = tłumaczenie etymologii hebr. nazwy *Lechi* (1):
Wtárgnawłfy tedy Filiſtynowie w ziemię Iudá/ położyli fie z woyłkiem ná mieyſcu ktore potym
zwano *Lechi*/ tho iefth czeluść (Oſłowa) [*Lechi, id est maxilla*] *Leop Iudic* 15/9.

W przeni (1) :

Wyrażenie: »łeb osłowy« (1): (*nagł*) Ná Piwnice. (-) [...] Tu w tym gmáchu z mądrej głowy/ Vczyni
fie łeb osłowy. Tu Cyrces fwą goſpodę ma/ Co ludziom głowy odmienia. *RejZwierc* [238].

Cf **OŚLI**

BK